

Dobos István

Performativitás és irodalom

Idő: Cs 11—12. 40

Hely: 408

A szeminárium a „performativitás” megközelítési lehetőségeit vázolja fel különböző elméleti távlatok érvényesítésével, a kérdés egy-egy meghatározó jelentőségű gondolkodójának művét állítva az értelmezés középpontjába.

A követelményekről részletes tájékoztatást adok az első órán.

Tematika:

1., Performativitás. Beszédcselekvés elmélet. John L. Austin.

John L: Austin: *Tetten ért szavak. A Harvard Egyetemen 1955-ben tartott William James előadások.* Budapest, Akadémiai Kiadó, 1990. Ford. Pléh Csaba

2., Beszédaktusok. Nyelvfilozófia. John Searle

John Searle: *Beszédaktusok. Nyelvfilozófiai tanulmány.* Gondolat Kiadó, Budapest, 2009.

3., A beszédcselekvés elmélet dekonstrukciós kritikája. Jacques Derrida

Derrida: *Aláírás esemény kontextus.* Derrida művének teljes szövege franciául és angolul érhető el, a szeminárium részletes áttekintést ad a szövegről.

4., Performativitás – Szemiológia és retorika. Paul de Man

Elsősorban Paul de Man: *Az olvasás allegóriái.* Ford. Fogarassi György. Második, javított kiadás. Magvető Kiadó, Bp., 2006. szolgál az értelmezés vezérfonalául.

5., Színház és performativitás. Erica Fischer Lichte

Erika Fischer Lichte: *A performativitás esztétikája.* Bp., Balassi Kiadó, 2009.

6., Performansz és performatív. Andrew Parker - Eve Kosofsky Sedgwick

Andrew Parker - Eve Kosofsky Sedgwick: *Introduction. Performativity and Performance.* In Andrew Parker - Eve Kosofsky Sedgwick (szerk.): *Performativity and Performance.* Routledge, New York - London, 1995. 1-14.]

Magyarul: <http://apertura.hu/2010/osz/parker-sedgwick>

Hans-Thies Lehmann: *Performansz.* In. Posztdramatikus színház. Balassi Kiadó, Budapest, 2009. 157-173.

7., Performansz és performatív. Magyar neoavantgárd. Erdély Miklós

Müllner András: *A „puszta élet fikciója”.* *Performatívumok működésmódja a magyar neoavantgárd művekben.* Theatron, 2007. tavasz-nyár 91-99.

Erdély Miklós: „A happeningről. Istentisztelet a valóságához”, http://filmvilag.hu/cikk.php?cikk_id=3980 (letöltve: 2006. május 25.)

Erdély Miklós és Antal István beszélgetése a Verzióról, <http://www.c3.hu/~bbsa/catalog/erdely/text/verzio.htm> (letöltve: 2006. május 25.)

8., Performativitás a filozófiai diszkurzusban. Friedrich Nietzsche

Elsősorban Friedrich Nietzsche: *Ecce Homo* című műve szolgál kiindulópontként az értelmezés számára.

9., Performativitás és Gender Studies. Judith Butler

Judith Butler: *A felforgatás testi aktusai*. In. Judith Butler: *Problémás nem*. Bp., Balassi Kiadó, 2006. 153-241. pp.

Performativitás, műfaj, test. Szerk. Mestyán Ádám és Horváth Eszter, L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2006.

10., Antropológia és performativitás. Liminális –liminoid. Arnold van Gennep-Victor Turner

Arnold van Gennep: *Átmeneti rítusok*. L'Harmattan Kiadó, 2007.

Turner, Victor: *A liminalitás és liminoid fogalma a játékban, az áramlatban és a rituáléban. A komparatív szimbológiáról*, in *Határtalan áramlás, Színházelméleti távlatok Victor Turner kultúrantropológiai írásaiban*, ford. Matuska Ágnes és Oroszlán Anikó, Budapest, Kijárat Kiadó, 2003, 11–51.

11., Kultúrantropológia-médiaelmélet - performativitás. Ludwig Pfeiffer

Ludwig Pfeiffer: *A mediális és az imaginárius: Egy kultúrantropológiai médiaelmélet dimenziói*, Bp., Magyar Műhely – Ráció, 2005, 171–305.

12., Performativitás és irodalom.

Ajánlott olvasmány: Dobos István: *Performativitás a XX. századi magyar regényben. (Narratív előadás. Jelentő testek.)* Studia Litteraria. Tomus XLVII. 2009. 7-19.